

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ
“ДІПРОМІСТО” ІМЕНІ Ю.М. БІЛОКОНЯ

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Том IV

Пропозиції по реалізації рішень схеми планування території

Пояснювальна записка

Замовник: Управління регіонального розвитку, містобудування та архітектури
Закарпатської облдержадміністрації
Договір: №66-01-2007, дод. угода №1-2011 від 14.01.2011 р.

В.о. директора інституту

О. Головань

Заступник директора інституту по науці,
д. г. н.

Ю. Палеха

Начальник архітектурно-планувального управління,
головний архітектор проекту

В. Токар

Начальник інженерно-планувального відділу

В. Муха

Головний економіст

О. Малишева

Начальник відділу НМЗМП

А. Економов

м. Київ – 2011

Схема планування території Закарпатської області розроблена авторським колективом АПМ-1 (начальник – В. Токар) спільно зі спеціалістами інженерно-планувального відділу (начальник – Муха В. Г.), у складі:

Архітектурно-планувальна частина

Головний архітектор проекту	В. Токар
Керівник групи	Т. Шидловська
Архітектор I кат.	Є. Єжов

Техніко-економічна частина

Головний економіст проекту, д. г. н.	Ю. Палеха
Ст. науковий співробітник, д. г. н.	Г. Підгрушний
Головний економіст	О. Малишева
Науковий співробітник, к. г. н.	І. Соломаха
К. г. н.	Ю. Качаєв
Провідний інженер	О. Шитік
Провідний інженер	О. Патиченко
Інженер	О. Лопатюк

Природно-ресурсний потенціал, стан довкілля

Начальник відділу	В. Муха
Інженер I кат.	М. Зеркаль

Транспорт

Головний інженер проекту	Д. Жуков
Інженер II кат.	О. Чубенко

Інженерна підготовка території. Гідротехнічні заходи

Головний інженер	Л. Безкоровайна
Керівник групи	О. Геращенко
Інженер II кат.	Н. Душина

Інженерна інфраструктура

(водні ресурси, водопостачання, водовідведення, енергопостачання)

Керівник групи	В. Ліговська
Провідний інженер	Л. Прокопенко
Інженер I кат.	А. Малюк
Інженер III кат.	М. Лопатюк

Демографічний прогноз до 2031 року виконали спеціалісти Інституту демографії та соціальних досліджень ім. В.М. Птухи:

Зав. відділом міграційних досліджень, к. е. н.	О.В. Позняк
Провідний науковий співробітник, к. е. н.	П.Є. Шевчук

При розробці „Охорони нерухомих об'єктів культурної спадщини”:

– в роботі над розділом „Організація обліку та охорони об'єктів культурної спадщини» приймав участь спеціаліст з культурної спадщини Управління культури Закарпатської облдержадміністрації Т. Т. Сопко.

– розділ «Об'єкти культурної спадщини в розрізі районів Закарпатської області» розроблявся за участі співробітників Закарпатського краєзнавчого музею:

Зав. відділом археології	Й. В. Коваля
Зав. науково-методичним відділом	Н. І. Тарасенко.

Координаційно-адміністративну допомогу в роботі над Схемою планування території Закарпатської області надавали співробітники Управління регіонального розвитку, містобудування та архітектури Закарпатської ОДА:

Заст. начальника	Р.А. Микитин
Заст. начальника	О.І. Боршовський

а також архітектори Андялоші О.І. і Коблик В.Й.

СКЛАД ПРОЕКТУ

Найменування матеріалів		На чому виконано	Мірило	Інв. №
<i>I. Графічні матеріали</i>				
1.	Проектний план	Папір ламінований, папір	1:100 000	024764
2.	План сучасного використання території	Папір ламінований, папір	1:100 000	024765
3.	Схема транспорту	Папір ламінований, папір	1:100 000	024766
4.	Схема електропостачання	Папір	1:100 000	024767
5.	Схема магістральних трубопроводів, водопостачання та водовідведення	Папір	1:100 000	024768
6.	Розвиток промислового виробництва	Папір	1:350 000	024769
7.	Схема розташування нерухомих пам'яток культурної спадщини	Папір	1:100 000	024770
8.	Схема інженерної підготовки та захисту території	Папір	1:100 000	024771
9.	Схема комплексної оцінки території. Природно-ресурсний потенціал.	Папір	1:100 000	024772
10.	Схема комплексної оцінки території. Території потенційної природно-техногенної небезпеки.	Папір	1:100 000	024773
<i>II. Текстові матеріали</i>				
1.	Пояснювальна записка (Том I) (Структура та територіальна організація господарського комплексу, напрямки її трансформації, прогноз чисельності та статтево-вікового складу населення, прогноз та визначення пріоритетних напрямків розвитку господарського комплексу адміністративних одиниць області, основні напрямки планувального розвитку області та її системи розселення, основні техніко-економічні показники, документи)		Книга	024774
2.	Пояснювальна записка (Том II) (Характеристика природних умов та ресурсів, стан та охорона навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка та захист території, гідротехнічні заходи, інженерна інфраструктура)		Книга	024775
3.	Пояснювальна записка (Том III) (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини)		Книга	024776
4.	Пояснювальна записка (Том IV) (Пропозиції по реалізації рішень схеми планування території)		Книга	024777

ЗМІСТ

I	ПРОПОЗИЦІЇ ПО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ОБЛАСТІ ТА ОРІЄНТОВНІ ВАРТОСТІ З ІНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	5
II	РОЗРОБКА МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В РОЗРІЗІ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ ОБЛАСТІ	31

I. ПРОПОЗИЦІЇ ПО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ОБЛАСТІ ТА ОРІЄНТОВНІ ВАРТОСТІ З ІНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Здійснення реалізації проектних рішень схеми планування території Закарпатської області потрібно розпочати з вирішення головних проблем, які постали на сьогодні. Вирішення цих проблем має важливе значення для регіону в цілому, для ефективного функціонування його виробничої та соціальної сфер.

Господарський комплекс

Вирішення існуючих в області проблем, а також стратегічні завдання по забезпеченню модернізації регіоноформуючих галузей регіону, визначили пріоритетні напрями розвитку господарства Закарпатської області:

а) комплексне оновлення виробництва на сучасній науково-технологічній основі, на основі чого:

- здійснити перехід на енергозберігаючі та ресурсозберігаючі технології, насамперед у машинобудуванні, виробництві будівельних матеріалів, металургії та обробленні металу, хімічній та нафтохімічній промисловості, виробництві деревини та виробів з деревини, харчовій промисловості, сільському господарстві, на транспорті, які є найбільшими споживачами енергоресурсів;
- підвищити конкурентоспроможність виробництва і відповідно покращити результативність та структуру експортного потенціалу області;

б) вдосконалення галузевої структури господарства у напрямку зростання питомої ваги екофільних видів економічної діяльності (науково-освітнього, санаторно-курортного, туристичного комплексів, четвертинного сектору та інших) на основі чого покращити екологічну ситуацію в регіоні;

в) створення сучасної виробничої, транспортної та фінансової інфраструктури – як основи перспективного розвитку господарства області;

г) посилення соціальної спрямованості економічного зростання, як стратегічної мети трансформаційних процесів в регіоні;

д) зменшення існуючих територіальних диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку Закарпатської області.

Розробка прогнозу розвитку господарського комплексу області і, в першу чергу, визначення перспективної чисельності зайнятих та їх структури по видах економічної діяльності, ґрунтується на таких засадах як:

- аналіз сучасного стану та виявлення особливостей і тенденцій розвитку господарства області, його місця і ролі в економіці країни;
- врахування стадійно-еволюційного характеру розвитку галузей та регіонів та його асинхронність, при якій більш розвинуті регіони є орієнтиром для розвитку регіонів, що характеризуються стадійним відставанням;
- врахування загальносвітових тенденцій розвитку господарства в різних країнах та регіонах світу. Цей принцип ліг в основу структурно-аналогового підходу, який був застосований при визначенні перспективної структури господарського комплексу Закарпатської області. Даний підхід ґрунтується на відомій тезі про те, що більш розвинутий суспільно-територіальний таксон (в даному випадку область) демонструє для менш розвинутої головні риси, які їй необхідно набути в майбутньому.

При цьому до уваги брались особливості розвитку та функціонування окремих галузей господарства, прогнозна чисельність і структура населення області, експертні оцінки фахівців тощо.

Промисловість

Перспективи подальшого розвитку промислового комплексу області пов'язані з підвищенням його інноваційного рівня та рівня конкурентоспроможності продукції. Важливими умовами його розвитку є державна підтримка суб'єктів господарювання, у тому числі малого підприємництва, організаційно-управлінське забезпечення інноваційних заходів у промисловості, покращення інвестиційного клімату у галузі тощо.

Іншим важливим напрямом розвитку промислового комплексу області є вдосконалення територіально-галузевої структури промисловості. Зокрема планується подальший розвиток двох промислових вузлів – Ужгородського та Мукачівського.

Ужгородський промисловий вузол у найближчій перспективі – це багатогалузевий індустріальний регіон з диверсифікованою структурою, спеціалізований на розвитку середньо- та високотехнологічних галузей машинобудування, окремих галузей харчової, легкої, хімічної та поліграфічної промисловості. Напрями його розвитку – пріоритетне впровадження екофільних технологій по комплексному використанню сировини та ресурсів, обмеження на будівництво екобезпечних промислових об'єктів, технологічна модернізація та часткова переспеціалізація в напрямку нарощування частки високотехнологічних виробництв. Це повинно сприяти оздоровленню екологічної ситуації у обласному центрі і одночасно буде інструментом соціально-економічного розвитку прилеглих територій. Важливим є також інтенсифікація тих галузей, які мають найбільші передумови інтеграції в умови соціально-орієнтованої ринкової економіки: високотехнологічні галузі промисловості, торгівля, рекреаційно-туристична сфера, вища освіта та охорона здоров'я.

Мукачівський промисловий вузол бачиться як багатогалузевий індустріальний регіон, основою спеціалізації якого є машинобудування та лісове господарство. Важливе значення при цьому має розвиток малого та середнього бізнесу, спеціалізованого на переробці місцевої сировини. Основними галузями промисловості, які будуть розвиватися у перспективі, є середньо-технологічні галузі машинобудування, лісова та деревообробна, целюлозно-паперова, харчова промисловість та промисловість будівельних матеріалів.

На більш далеку перспективу передбачається формування промислових центрів – ядер росту, як основи господарського розвитку інших районів Закарпатської області – Берегівського, Виноградівського, Хустського, Іршавського та ін.

Важливим напрямом вдосконалення територіально-галузевої структури промисловості є активна реалізація перспективних інвестиційних проектів, таких наприклад як створення на території Закарпатської області системи індустріальних парків. Їх розвиток орієнтований на задоволення зростаючого попиту на промислову нерухомість, що зумовлений перенесенням виробництва із Західної та Центральної Європи далі на схід. Промислові парки пропонують інвесторам сучасний підхід до розвитку виробництва типу «Грінфілд».

Згідно «Програми створення індустріальних парків на території Закарпатської області на 2008 - 2012 роки» перспективними територіями створення таких парків є насамперед регіони з високим рівнем забезпечення транспортною інфраструктурою: м. Мукачево, м. Чоп та Ужгородський,

Виноградівський, Хустський, Тячівський, Берегівський райони. В процесі реалізації цього плану у області створено або підготовлено ряд промислових зон (індустріальних парків): транскордонний індустріальний парк з елементами логістики «Берег-Карпати» (с. Дийда Берегівського району), індустріальний парк «Соломоново» (с.Соломоново Ужгородського району), індустріальний парк у м. Мукачево, індустріальний парк у Виноградівському районі.

Не дивлячись на зростання невиробничої сфери, Закарпатська область у перспективі має набути статус значного індустріалізованого регіону, спеціалізованого на інноваційно-ємному машинобудуванні, лісопромислового виробництві, сучасній харчовій, легкій та поліграфічній промисловості, виробництві будівельних матеріалів та ін.

Сільське господарство

При розробленні перспективних напрямів розвитку сільського господарства важливо враховувати неоднорідність природнокліматичних умов для вирощування основних сільськогосподарських культур, зокрема конкурентноспроможних (винограду, плодів, тютюну, овочів та ін.). Тваринництво області спеціалізується на вівчарстві та свинарстві. Виробництво м'ясо-молочної продукції, зернових та технічних культур головним чином орієнтовано на задоволенні власних потреб.

Пріоритетними напрямами розвитку агропромислового комплексу є:

- формування ефективного агропромислового виробництва з поглибленою переробкою та зберіганням сільськогосподарської продукції за рахунок стабілізації та нарощування виробництва зерна, винограду, плодоовочевої продукції, картоплі, технічних культур та продукції тваринництва;
- подальше відновлення і розвиток виноградарства та садівництва у традиційних зонах краю, як однієї з прибуткових галузей сільськогосподарського виробництва, поглиблення спеціалізації м'ясних ресурсів, у тому числі за рахунок покращення роботи свинокомплексів;
- створення ефективної інфраструктури обслуговування аграрного виробництва, зокрема покращення забезпечення виробників сільськогосподарської продукції високоякісним насінням через насінницькі господарства на кооперативних засадах, суттєве покращення племінної справи, ветеринарного обслуговування, що сприятиме стабілізації галузі тваринництва;
- підтримка як колективних сільськогосподарських підприємств, так і приватного сектора, здійснення системних заходів щодо підтримки індивідуального аграрного сектора (фермерські господарства, особисті підсобні господарства громадян, сільськогосподарські кооперативи тощо);
- розширення мережі інфраструктури аграрного ринку, зокрема створення оптових ринків сільськогосподарської продукції, системи оптової торгівлі харчовими продуктами, розвиток недержавних агро-торговельних домів, контрактних і страхових компаній, бізнес-центрів, консультативних фірм, які надаватимуть послуги щодо господарсько-фінансової діяльності, інформаційно-консультативного обслуговування, техніко-технологічного забезпечення сільськогосподарського виробництва;
- вдосконалення фінансово-кредитного обслуговування аграрного виробництва шляхом: інтеграції банківського, аграрного та промислового потенціалу; державної та регіональної підтримки цільових програм фінансування агропромислового виробництва.

Важливим напрямом розвитку сільського господарства є активне впровадження інвестиційних проектів. Стратегічними напрямами залучення інвестицій в агропромисловий комплекс області є:

- у рослинництві: залучення під посів сільськогосподарських культур ріллі, що не обробляється; впровадження інтенсивних технологій вирощування сільгоспкультур, що забезпечили б одержання стабільних урожаїв не погіршуючи при цьому потенційну родючість ґрунтів; збільшення площі конкурентноспроможних культур, поповнення машинно-тракторного парку високоефективною технікою;
- у тваринництві: розвиток вівчарства та м'ясного скотарства в гірській частині області; реконструкція та модернізація молочної галузі; створення нових ферм і племрепродукторів з розведення свиней м'ясного напрямку; відновлення роботи відгодівельних комплексів по свинарству та птахівництву;
- у переробній галузі: реконструкція та технічне переоснащення окремих переробних підприємств м'ясної промисловості; впровадження нових технологій, освоєння випуску нових видів продукції; технічне переоснащення комбікормових заводів по виробництву збалансованих комбікормів та концентратів; придбання і встановлення ліній швидкої заморозки плодів, ягід та овочів.

Транскордонне співробітництво

Закарпатська область повинна ефективно використати своє вигідне географічне розташування в безпосередньому сусідстві з Румунією, Угорщиною, Словаччиною, Польщею та численні переваги прикордонного регіону. Зокрема для активізації зовнішньоекономічних транскордонних зв'язків. Закарпаття має тісні історичні і культурні зв'язки з сусідніми націями. Розвитку тісних зв'язків із сусідніми державами сприяють і географічні особливості регіону – межа області з іншими областями України проходить по вододільному хребту Українських Карпат, в той час як державний кордон проходить по рівнинній території.

Транскордонне співробітництво з державами басейну річки Тиси здійснюється насамперед в рамках двостороннього співробітництва Україна – Європейський Союз. Вагомий вплив на розвиток транскордонних відносин в регіоні справляє робота Європейської конференції міністрів відповідальних за регіональне планування (СЕМАТ), діяльність якої присвячена обміну досвідом у сфері регіонального планування і сталого розвитку регіонів та розробленню узгоджених стратегій для формування сталого Європейського простору. Україна є країною-учасницею ініціативи ЄС “Східне партнерство”, разом з Білоруссю, Молдовою, Азербайджаном, Вірменією та Грузією. На відміну від Європейської політики сусідства, “Східне партнерство” є доповненням до двостороннього формату відносин між ЄС та державами-партнерами.

Українська частина водозбірної території річки Тиси є ареною двостороннього транскордонного співробітництва Україна-Угорщина, Україна-Словаччина, Україна-Румунія. Зокрема, між Закарпаттям та прикордонними регіонами підписані міжрегіональні угоди.

Оздоровча та рекреаційно-туристична сфера

Важливим напрямом розвитку господарства Закарпатської області є розвиток туристичної діяльності. Регіон має значний ресурсний потенціал для розвитку сфери рекреації і туризму: історико-культурний, природно-рекреаційний та інфраструктурний. Важливим чинником активізації туристичної діяльності є покращення умов перебування туристів в основних туристичних центрах області — м. Ужгороді, Мукачеві, Береговому, Рахові та інших.

Постійно зростає кількість туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності області. Якщо у 2004 р. їх було 52,6 тис. осіб, то у 2008 р. – вже 77,0 тис. осіб. У зв'язку з економічною кризою потужність туристичних потоків у 2009 році дещо знизилася – до 56,3 тис. осіб. Важливим напрямом є активізація транскордонного туризму.

Рекреаційно-туристичний комплекс області потребує значних інвестицій, насамперед у туристичну інфраструктуру та матеріальну базу комплексу. Закарпаття представлено значною кількістю інвестиційних проектів, найважливішими з яких є:

«Будівництво туристичного комплексу та гірськолижних витягів» (с. Верховина Бистра (урочище Клива) Великоберезнянського району), «Будівництво бази відпочинку з гірськолижним витягом» (с.Березово Хустського району), «Туристично-спортивний комплекс "СТОЙ" (Свалявський район), «Будівництво комплексу відпочинку та оздоровлення на території Пийтерфолвівського спорткомплексу з використанням термальних вод» (с. Пийтерфолво Виноградівського району), «Гірськолижний комплекс Полонина Апецька» (сmt Дубове Тячівського району), «Розбудова об'єктів туристичної інфраструктури на природо-заповідній території "Синевирське озеро" (с.Синевирська Поляна, с.Синевир, с. Негрове, с.Колочава Міжгірського району), «Концепція розвитку гірськолижних курортів "Плаї" та "Великий верх" Закарпатської області гір "Плаї" та "Великий верх" (сmt Воловець Воловецького району), «Будівництво багатоквартирних житлових будинків, готельно - торгівельного комплексу» (м. Берегово), «Ужгород-Полонина Руна» (Перечинський район), «Будівництво туристично-оздоровчого комплексу в урочищі "Маганка" (с.Осій Іршавського району), «Реставрація пам'ятки XV століття Чинадіївського замку "Сент-Міклош" та створення на його базі міжнародного культурно-мистецького і туристичного центру» (сmt Чинадієве Мукачівського району), «Проект реконструкції міського парку та відпочинку "Дружба" (м. Хуст), «Будівництво підвісної, парно-кресельної дороги на тур комплексі "Драгобрат" (сmt Ясіня Рахівського району) та ін.

Вища освіта та інноваційна сфера

Нових рис набуде місто Ужгород як соціально-культурний центр. Закріпиться статус регіону як важливого освітнього та інноваційного центру (22,5% зайнятих у господарстві області), який спеціалізується на продукуванні та впровадженні сучасних технологій та наданні науково-технічних послуг на міжрегіональному рівні. Його науковий потенціал повинен вийти на новий організаційно-інноваційний рівень, який пов'язаний з перспективою створення у регіоні системи високотехнологічних виробництв та необхідності їх науково-технічного обслуговування. У більш далекій перспективі на цій науково-технічній базі передбачається організація системи технологічних парків.

У Закарпатській області будуть продовжувати активно формуватись нові функції, пов'язані з розвитком четвертинної сфери. В результаті розбудови ринкової інфраструктури (консалтинг, банківська та біржова діяльність тощо) область, насамперед м. Ужгород, повинна посилити свою роль як важливого ділового центру країни.

Таким чином, за умови сприятливого розвитку подій, у результаті істотної трансформації господарського комплексу, насамперед на інноваційній основі, область повинна набути рис значного індустріального регіону з розвинутими сільським та лісовим господарством та транспортною системою, з сучасною ринковою інфраструктурою та потужним освітньо-науковим та культурним потенціалом.

Розвиток системи розселення та населених пунктів

Потребує містобудівельно-планувального впорядкування приміська зона Ужгорода. Необхідно використовувати переваги розташування населених пунктів в приміській зоні, на перетині важливих міжнародних транспортно-комунікаційних зв'язків. До таких населених пунктів відносяться міста Чоп, селище Середнє, села Соломоново, Сторожниця тощо.

Розвиток переважно туристських функцій із забезпеченням збереження та припустимого господарського використання об'єктів культурної спадщини, захисту традиційного характеру середовища, обмеженням господарської діяльності на територіях історичних ареалів населених пунктів. До цієї групи належить міста Ужгород, Мукачеве, Берегове, Виноградів, Рахів, Тячів, Хуст.

Особливої уваги в регіоні потребує історико-культурна спадщина, представлена пам'ятками архітектури. Ділянки з об'єктами історико-культурної спадщини потребують докладної інвентаризації та жорстких обмежень щодо їх подальшого використання, забудови чи реконструкції.

Важливим завданням є урізноманітнення економічної бази монофункціональних міст, до яких віднесені населені пункти, розташовані у гірській частині області. Передбачається переважний розвиток підприємств та закладів по обслуговуванню сільськогосподарського виробництва та сільського населення.

Необхідно завершити роботу по грошовій оцінці земель населених пунктів і створити автоматизовані системи міського кадастру (муніципальні інформаційні системи). Це робота створить необхідну нормативну базу для функціонування ринку міських земель і нерухомості і значною мірою запобігатиме спекулятивній кон'юктурі у будівництві.

Виконання „Загальнодержавної програми комплексного розвитку малих міст“, яка відображає основні стратегічні напрями відновлення економічної бази цих населених пунктів, що потребують в першу чергу налагодження транспортного та дорожнього господарства, розвитку соціальної інфраструктури, медичного та побутового обслуговування тощо. Особливу увагу потрібно звернути на розвиток транспортної системи населених пунктів, що розташовані в межах оздоровчо-рекреаційних територій.

Природоохоронні заходи

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме:

- забезпечення виконання заходів, передбачених державними та регіональними цільовими програмами щодо охорони та відтворення довкілля;
- завершення формування регіональної інформаційної системи моніторингу довкілля області, як складової державної системи, створення автоматизованої системи передачі, збору даних та оцінки екологічної ситуації в області, прогнозування шкідливого впливу на довкілля;
- впровадження дієвих економічних складових впливу на систему природокористування за рахунок реалізації в повному обсязі принципу "забруднювач платить" та створення регіонального екологічного фонду;
- розроблення та реалізація програми моніторингу навколишнього природного середовища з чітким визначенням конкретних заходів, їх виконавців, термінів виконання, обсягів і джерел фінансування.

а також:

Щодо охорони атмосферного повітря:

- перехід на екологічно чисті технології на всіх виробництвах;
- вдосконалення проведення державного і виробничого контролю за дотриманням технологічних нормативів на підприємствах незалежно від форми власності;
- оснащення джерел викидів ефективним пило-, газоочисним обладнанням, підвищення рівню технічного стану та експлуатації діючого обладнання;
- розробка та впровадження регіональної інформаційної системи, накопичення бази даних та впровадження реєстру викидів забруднюючих речовин з використанням засобів електронно-обчислювальної техніки за відповідними програмними комплексами.

Для більш надійного контролю за метеоситуацією та станом атмосферного повітря необхідно збільшити кількість МС, як елементів системи екологічного моніторингу, з урахуванням розвитку системи оповіщення щодо проявів небезпечних метеоявищ.

В галузі охорони водних ресурсів

Створений в області господарський комплекс потребує відповідних обсягів води для задоволення потреб у воді населення та галузей економіки.

В житлово-комунальному господарстві. Для досягнення рівня гарантованого водопостачання населення необхідно:

- упорядкування наявного водовідведення, здійснення заходів щодо суттєвого зменшення та поступового припинення скидання у водні об'єкти неочищених стічних вод шляхом будівництва нових та реконструкції, модернізації діючих потужностей комунальних каналізаційних мереж та очисних споруд (дощових та каналізаційних);
- розробити і впровадити раціональні норми водоспоживання, технології водопідготовки та очищення стічних вод;

- впровадити засоби обліку споживання води; підвищити рівень благоустрою населених пунктів;
- впровадити нові стандарти на питну воду;
- ширше залучати до використання для питного водопостачання (у тому числі бюветного) підземні води, пляшкування води;
- впроваджувати системи відомчого екологічного моніторингу джерел водопостачання в місцях водозаборів і якості питної води.

Важливим напрямом промислової політики що позитивно вплине на формування екологобезпечного водокористування і забезпечення сталого розвитку міжгалузевих комплексів, повинне стати:

- виконання інвестиційних та інноваційних проектів на засадах технологічного оновлення, реконструкції і ресурсозбереження;
- забезпечення економного використання водних ресурсів шляхом впровадження мало- і безводних технологій, замкнених систем виробничого водопостачання, повторного використання стічних вод.

Головними стратегічними напрямами розвитку агропромислового комплексу і меліорації земель щодо ефективного використання водних ресурсів на перспективу повинні стати всеохоплююча реконструкція й удосконалення існуючих меліоративних систем. На осушуваних угіддях області зусилля необхідно спрямовувати на реконструкцію діючих систем, їх поліпшення, повсюдне створення систем із двостороннім регулюванням рівня ґрунтових вод, раціональне використання осушуваних угідь.

Основним завданням галузі є збереження і збільшення рибогосподарського потенціалу водних джерел і відтворення видового складу рибних ресурсів.

Окрім того:

- запобігання забрудненню підземних вод шляхом розроблення і введення в дію системи ідентифікації та удосконалення контролю за всіма наявними та потенційними джерелами забруднення підземних вод;
- розробка проектів щодо визначення параметрів водоохоронних зон та прибережних захисних смуг як окремих спеціалізованих об'єктів та упорядкування водоохоронних зон і прибережних смуг навколо водойм згідно існуючих проектів;
- завершення екологічної паспортизації малих річок та інших водних об'єктів;
- забезпечити проведення протималярійних гідротехнічних заходів на анофелогенних водних об'єктах;
- упорядкування та підвищення технічного і технологічного рівня спеціального водокористування шляхом виконання природоохоронних заходів, регіональних та місцевих екологічних програм, забезпечення обліку води;
- поліпшення екологічного стану водних об'єктів на основі басейнового підходу;
- виконання заходів, передбачених „Програмою охорони та комплексного використання водних ресурсів річок області”.

В галузі охорони земельних ресурсів:

Незбалансована господарська діяльність призвела до несприятливих тенденцій у охороні земель, деградації ґрунтів, зменшення родючості ґрунтів. У області прогресують негативні тенденції в підтопленні населених пунктів, деградації земельно-ресурсного потенціалу. Для подолання згубного впливу

ерозійних процесів, досягнення екологічної рівноваги в агроландшафтах області необхідно:

- провести консервацію деградованих земель;
- збільшити обсяги рекультивації за рахунок суб'єктів, які завдають шкоди довкіллю. Необхідно реалізувати „Національну програму охорони земель” та „Програму охорони і підвищення родючості ґрунтів на 2005-2015 роки”.

Окрім того, ведення сільськогосподарської діяльності повинно базуватись на агро-ґрунтовому районуванні області з визначенням пріоритетності сільськогосподарського виробництва на основі ґрунтового потенціалу території.

Стосовно охорони лісового фонду:

Стратегія раціонального ведення лісового господарства обумовлюється необхідністю збереження на необхідному рівні обсягів заготівлі деревини та деякого їх зростання. Поряд з вирішенням екологічних завдань це вимагає підтримки високого рівня посадок лісу, а також закладки нових насаджень на невіддях і землях, що неефективно використовуються у сільському господарстві. Посиленої уваги потребує також проблема створення полезахисних лісових смуг.

Важливим завданням є створення насаджень плантаційного типу (для цільового вирощування деревини - на баланси, рудниковий стояк тощо) шляхом організації відповідних підрозділів при діючих підприємствах, а також залучення до цієї справи, по можливості, приватного капіталу.

Отже, пріоритетними напрямками розвитку лісового господарства області є:

- збільшення лісистості області до 55,0%;
- підвищення продуктивності та поліпшення якісного складу лісових насаджень;
- раціональне та економне використання лісових ресурсів області;
- посилення контролю за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.

У відповідності з Наказом Держкомлісгоспу України (№ 371 від 29.12.2008 року) оптимальна лісистість області повинна складати 55,0% (51,5% – існуюча).

Отже, проектом передбачається збільшення лісистості регіону до 55,0%, що потребує створення нових лісових насаджень – 69,4 тис. га в межах Березівського, Виноградівського, Мукачівського, Ужгородського, Хустського районів.

Подальший розвиток лісових насаджень доцільно формувати в межах вищезазначених районів за рахунок земель, непридатних для с/г використання, в першу чергу шляхом створення лісоохоронних, лісозахисних, водоохоронних насаджень.

Стосовно охорони ландшафту:

Задля збереження та оптимізації ландшафтного різноманіття Закарпатської області доцільно:

- вилучення з інтенсивного обробітку деградованих земель, крутосхилів, ерозійно-небезпечних ділянок з метою їх заліснення чи залуження;
- збереження і розширення територій з природним станом ландшафту, посилення природоохоронної діяльності на заповідних і рекреаційних територіях;
- розширення придатні для рекреаційного використання території, забезпечення розвитку збалансованого туризму, сумісного з вимогами охорони довкілля, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;

Щодо перспектив розвитку природно-заповідного фонду у Закарпатській області, то на виконання указів Президента України від 11.11.04 № 1396/2004 "Про невідкладні заходи щодо забезпечення додержання законодавства у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України" та від 23.05.05 № 838 "Про заходи щодо дальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні", та відповідно рішення обласної ради від 19.03.02 № 525-22/XXIII "Про формування національної екологічної мережі станом до 2015 року", з метою поліпшення стану збереження й утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду та прискорення формування національної екомережі розроблена „Програма перспективного розвитку природно-заповідної справи та екологічної мережі в Закарпатській області на 2006-2020 роки”.

В ході реалізації програми передбачено:

- визначення стратегії розвитку природно-заповідної справи;
- оптимізація мережі природно-заповідних об'єктів різних категорій, генетичних резерватів, резервування цінних ділянок навколишнього природного середовища, водно-болотних угідь державного та міжнародного значення, рекреаційних об'єктів;
- активізація наукових досліджень на базі заповідних територій, посилення ролі наукових установ у науково-методичному забезпеченні та координації роботи об'єктів ПЗФ, розробка наукових та організаційних засад створення та розвитку екологічної мережі області;
- зміцнення наукових, організаційних, правових, фінансових, матеріально-технічних та інших засад розвитку природно-заповідної справи;
- розробка комплексу регіональних програм по відтворенню тваринного світу, рибних ресурсів, очищенню і відтворенню річок області, створення екологічних коридорів;
- сприяння підвищенню ролі науки, освіти та засобів масової інформації у екологічному та патріотичному вихованні громадян, входженню області до загальнодержавної та міжнародної системи співробітництва з питань розвитку екологічної мережі;
- створення нових об'єктів і територій ПЗФ та розширення діючих об'єктів ПЗФ.

Щодо розвитку територій рекреаційного призначення необхідно:

- провести інвентаризацію та оцінку стану природних ресурсів на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду області;
- розробити перелік об'єктів культурної спадщини для включення в туристичні та екскурсійні маршрути;
- розробити механізм раціонального та екологічно збалансованого використання природного потенціалу для потреб туризму на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду області;
- виконати роботи щодо відновлення ландшафтів та поліпшення упорядкування рекреаційних зон на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду області;
- створювати сприятливі умови, відповідну інфраструктуру та розробляти різноматичні туристичні маршрути, в тому числі маршрути в заповідниках, національному природному та регіональних ландшафтних парках.

Екологічна мережа

Для реалізації заходів, спрямованих на раціональне використання природно-ресурсного потенціалу та розвиток екологічної мережі Закарпатської області, відповідно до „Генеральної схеми планування території України”, необхідно розробити наступні нормативні документи:

Берегівський р-н

- підготовка пропозицій по створенню заказників місцевого значення, в т. ч. створення гідрологічних заказників: “Бережське водосховище”, 46,0 га, “Піщаний кар’єр”, 25,0 га, “Дийдовське водоймище”, 75,0 га, “Мошньов”, 15,0 га.

Великобerezнянський р-н

- створення лісових заказників “Солянський” та “Гола Обуч” на загальній площі 37 га;
- створення ботанічного заказника “Борсучий” на площі до 1,0 га;
- створення гідрологічної пам’ятки природи “Щербанка” площею до 1,5 га.

Виноградівський р-н

- створення пам’ятки природи місцевого значення в урочищі “Великий ліс” – 10,0 га;
- створення ботанічного заказника місцевого значення “Домбош” – 4,0 га.

Іршавський р-н

- підготовка пропозицій по створенню сезонних орнітологічних заказників місцевого значення.

Міжгірський р-н

- підготовка пропозицій по створенню заказників місцевого значення, в т.ч. створення гідрологічних заказників – 1463 га та іхтіологічних заказників - 1134 га.

Мукачівський р-н та м. Мукачеве

- будівництво сміттепереробного заводу;

Перечинський р-н

- підготовка пропозицій по створенню об’єктів ПЗФ місцевого значення.

Рахівський р-н та м. Рахів

- будівництво сміттепереробного заводу.

Свалявський р-н

- вивчення можливості по створенню в межах Плосківської, Полянської, Солочинської, Голубинської та Сусківської сільських рад РЛП на площі 6,5 тис. га.

Тячівський р-н

- підготовка пропозицій по розширенню територій пам’яток природи місцевого значення “Дуброви” і “Мочарки”;
- створення ботанічного заказника місцевого значення біля с. Нересниця на площі 42 га;
- створення лісового заказника місцевого значення біля с. Р. Поле площею 118 га.

Ужгородський р-н та м. Ужгород

- будівництво сміттепереробного заводу;
- створення загальнозоологічного заказника місцевого значення по р. Уж;
- підготовка пропозицій по створенню сезонних орнітологічних заказників місцевого значення.

Хустський р-н та м. Хуст

- будівництво сміттепереробного заводу.

Транспорт

Нової якості повинна набути транспортна система області, в основі розвитку якої лежить розбудова мережі сучасної транспортно-комунікаційної інфраструктури. Транспортний комплекс області є важливою складовою транзитного потенціалу України. Регіон має добре розгалужену транспортну мережу, що включає залізничний, автомобільний, повітряний і трубопровідний транспорт. Область повинна ефективно використати своє вигідне транспортно-географічне положення на перетині діючих та перспективних залізничних і автомобільних міжнародних шляхів, насамперед «Європа-Азія» та «Критський №5».

Область має високий показник сукупного індексу транспортно-географічної положення (ТГП) із країнами Європи. Серед районів області найвищі значення індексу транспортно-географічної положення має обласний центр – м. Ужгород. Найвищі значення індексу ТГП характерні для обласного центру – м. Ужгорода. Високі значення індексу ТГП мають Перечинський та Ужгородський райони. Найнижчі значення ТГП характерні для периферійних районів – Рахівського та Тячівського.

Серед таксонів області найвищий показник розвитку транспортної мережі має місто Ужгород, що пояснюється значною концентрацією тут автомобільних шляхів та наявністю залізничного вузла. Високі значення мають Берегівський, Виноградівський та Ужгородський райони.

Будівництво та розвиток на території області національної мережі міжнародних транспортних коридорів, як складової частини системи транс'європейських коридорів та інфраструктури, є важливим фактором, що сприятиме подальшому розвитку Закарпатської області. На підходах до міст передбачається розміщення майданчиків для відстою вантажного транспорту великої місткості та транспортно-складських комплексів.

Розвиток транспортної інфраструктури

Орієнтовна вартість заходів по транспортній інфраструктурі

№/№	Перелік заходів	Одиниця виміру	Кількість	Орієнтовна вартість (млн. грн.)
1	Будівництво пунктів пропуску «Соломоново–Чієрна», «Малі Селменці–Вельке Слеменце»	Од.	3	50,0
2	Реконструкція пунктів пропуску «Малий Березний»;	Од.	4	15,0
3	Реконструкція автомобільної дороги М-06 Київ-Чоп (від м. Мукачеве до межі області (вихід на Львів)) за параметрами I технічної категорії	км	70,0	1050,0
4	Реконструкція, за параметрами II технічної категорії, автомобільної дороги М-23 Берегово–Виноградів–В.Копаня та зміна її статусу до національної	км	30,0	300,0
5	Реконструкція, за параметрами II технічної категорії, автомобільної дороги Р-55 КПП "Вилोक"–Вилोक–Невентленфолу–КПП "Дяково" та зміна статусу до національної	км	20,0	200,0
	зміна статусу та реконструкція по II технічній категорії ділянок територіальних Т-07-20 Міжгір'я-Колочава-Буштино, Т-07-28 Колочава–Усть-Чорна–Калини–Бедевля	км	100,0	1000,0
6	Будівництво західного обходу в м. Мукачеве	км	6,0	120,0
7	Будівництво західного обходу м. Берегове	км	7,0	140,0
8	Будівництво північно-західного обходу м. Виноградів	км	6,0	120,0
9	Будівництво південного обходу смт Солотвино	км	8,0	160,0
10	Будівництво логістично-індустріальних центрів «Ужгород», «Соломоново», «Мукачеве»	од	3	140,0
11	Будівництво автостанції в смт Великий Березний	од	1	2,0
	Всього:			3297,0

Інженерна підготовка території

Основні проблеми області з інженерної підготовки та захисту території:

1. Однією з гострих проблем Закарпатської області є паводки, та як наслідок підтоплення і затоплення територій;
2. Для більшості річок області характерним є висока повінь, на притоках Тиси під час літньо-осінніх злив часто формуються значні дощові паводки;
3. Ерозійні процеси, які завдають значної шкоди ґрунтам в межах області;
4. Зсувні процеси, які найбільше поширення мають у Тячівському, Рахівському, Міжгірському та Хустському районах;
5. Незадовільний стан річок і водойм області і надалі продовжує погіршуватися. Споживацьке ставлення до річок протягом десятиріч призвело їх до катастрофічного виснаження.

Невідкладні заходи з інженерної підготовки території в межах області

№ п/п.	Назва заходів	Одиниця виміру	Кількість	Орієнтовна вартість, млн. грн.
1	Розчистка русел рік, струмків, каналів	км	120,0	36,0
2	Розчистка водойм (ставків, водосховищ)	га	190,0	95,0
3	Захист від підтоплення населених пунктів	шт/га	140/110,0	42,0
4	Захист від затоплення: - захисні дамби	км	29,55	44,3
5	Протизсувні заходи	об'єктів	162	324,0
7	Берегоукріплення: - будівництво	км	14	135,5
8	- реконструкція	км	49	237,6
9	- ремонт	км	47,7	115,7
	Всього:			1038,1

Основні гідротехнічні заходи з інженерної підготовки та захисту території в межах області на розрахунковий строк

№ п/п.	Назва заходів	Одиниця виміру	Існуючий стан	Перша черга	Розрахунковий строк
1	Розчистка русел рік, струмків, каналів	км	82,0	80	291
2	Розчистка існуючих водойм	шт/га	68/1563	14/87	68/4700
3	Захист від затоплення: захисні дамби	км	824,7	29,55	824,7
4	Насосні станції (ремонт)	шт.	54	34	54
5	Захист від підтоплення населених пунктів	шт.	140	45	269
6	Меліорація: осушення (реконструкція, ремонт)	тис. га	184,7	10,0	46,0
7	Протизсувні заходи (об'єктів)	шт.	849	162	849
8	Водосховища	шт.	9		9
9	Каналізовані русла, канали	км	1339	420	1339
10	Протиселеві заходи (об'єктів)	шт.	114	16	114
11	Протималярійні заходи на водних об'єктах:	шт./га	-	-	70/67,5
	- паспортизовано, всього:	шт.	204	-	-
	- в т. ч. анафелогенні	шт/га	70/67,5	-	-
12	Гідротехнічні споруди: реконструкція, ремонт	шт.	7281	450	909
13	Відведення паводкового стоку з польдерів	тис. га	82,6	41	82,6
14	Берегоукріплення: - будівництво	км	245 (292,4)	66,0	377 (424,4)
	реконструкція, ремонт підпірних стінок	км			47,7

Інженерне обладнання території

Водні ресурси

Для вирішення питань збереження водних ресурсів області необхідно вирішити наступні питання по екологічному оздоровленню водних об'єктів:

- розробка заходів для здійснення контролю за екологічним станом річок області;
- на річках та каналах необхідно облаштувати створи засобами по уловлюванню нафтопродуктів, а також оснастити спеціалізовані служби відповідними засобами;
- захист від забруднення підземних вод;
- проведення робіт по оновленню та затвердженню запасів підземних вод;
- здійснення моніторингу рівня ґрунтових вод;
- вирішення проблеми поводження з твердими побутовими та промисловими відходами з метою запобігання забруднення підземних горизонтів;
- визначення та встановлення в природі водоохоронних зон і прибережних смуг та встановлення посиленого контролю за дотриманням режиму господарювання в них;
- запровадження на промислових підприємствах водозберігаючих технологій, скорочення питомих витрат води на одиницю продукції, модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторно-послідовного водопостачання з доведенням їх продуктивності до рівня 90-92% загального об'єму води;
- створення замкнених систем водопостачання промпідприємств;
- використання доочищених стічних вод населених пунктів для потреб виробництва та сільського господарства;
- забезпечення будівництва нових і модернізацію існуючих споруд очистки господарсько-побутових і промислових стічних вод з впровадженням ефективних сучасних технологій;
- будівництво очисних споруд на випусках зливових стічних вод;
- реконструкція існуючих водозабірних та каналізаційних споруд;
- модернізації водопровідно-каналізаційних систем відповідно до обласної програми „Питна вода Закарпаття” на 2006-2020 роки;
- Проведення проектних робіт та будівництво Пістрялівського магістрального водоводу відповідно до комплексної програми „Першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою, централізованим водопостачанням на 2001-2005 та прогноз до 2010 року”;
- здійснення басейновий принцип використання водними ресурсами;
- вирішення проблеми поліпшення фінансування природоохоронних заходів.

Водопостачання

Для забезпечення надійності водопостачання на території області необхідно вирішити наступні питання:

- паспортизація джерел та об'єктів сільського водопостачання;
- пошук джерел підземних вод та штучне поповнення їх запасів;
- проведення робіт по оновленню та затвердженню запасів підземних вод;
- розширення використання підземних вод для питного водопостачання;
- запровадження водозберігаючих технологій на промпідприємствах;
- збільшення об'ємів використання систем оборотного та повторного використання води на промпідприємствах;
- створення замкнених (безстічних) систем водопостачання на промпідприємствах;
- реалізація Державної програми буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин;
- проведення тампонажу недіючих та безгосподарських свердловин;
- утримання зон санітарної охорони водозаборів та споруд водопровідного господарства у відповідність з вимогами діючих правил;
- проведення комплексної реконструкції існуючих водопроводів зі збільшення продуктивності при необхідності;
- будівництво нових систем централізованого водопостачання у населених пунктах, у яких вони відсутні;
- проведення реконструкції, технічне переоснащення та будівництво нових (при необхідності) водоочисних споруд з впровадженням сучасних методів очистки та знезаражування питної води;
- запровадження реконструкції та заміни на екологічно безпечні методи знезараження питної води;
- використання нових методів відновлення трубопроводів;
- зниження енергоємності системи водопостачання;
- підвищення якості питної води;
- введення обліку й забезпечення раціонального споживання води;
- проведення гідравлічних розрахунків для оптимізації роботи систем водопостачання;
- створення районних централізованих відомчих лабораторій для здійснення контролю за якістю питної води;
- проведення модернізації насосного обладнання з встановленням регуляторів обертів електродвигунів для економного використання електроенергії;
- розвиток та реконструкція, будівництво нових систем водопостачання відповідно обласної програми „Питна вода Закарпаття” на 2006-2020 та комплексної програми „Першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою, централізованим водопостачанням”;
- розробка „Схеми розвитку систем водопостачання та каналізації області”;
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства.

Орієнтовний обсяг фінансового забезпечення, необхідного для впровадження заходів обласної програм „Питна вода Закарпаття” на 2006 – 2020 та комплексної програми „Першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою, централізованим водопостачанням” – 515,00 млн. грн.

Водовідведення

Для сталого функціонування систем водовідведення області необхідно вирішити наступні проблеми:

- забезпечення безперебійного відведення необхідної кількості господарсько-побутових та виробничих стічних вод;
- проведення модернізації та реконструкції очисних споруд каналізації з метою підвищення ефективності їх роботи та збільшення їх потужності;
- впровадження новітніх технологій по переробці мулу на каналізаційних очисних спорудах;
- зниження енергоємності системи водовідведення;
- розробка та впровадження системи моніторингу скидів виробничих стічних вод у міську каналізацію, для забезпечення нормального функціонування технологічних процесів біохімічного очищення і доочищення;
- впровадження сучасних систем знезараження очищених стічних вод (ультрафіолетове опромінення);
- зниження енергоємності системи водовідведення;
- доведення потужностей систем каналізації відповідно до потужностей систем водопостачання;
- будівництво централізованих каналізаційних систем у населених пунктах, у яких вони відсутні;
- збільшення потужності існуючих та будівництво нових очисних споруд каналізації;
- будівництво локальних очисних споруд сучасного типу - компактних блоків очисних споруд закритого типу;
- використання нових методів відновлення трубопроводів;
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства;
- розвиток та реконструкція, будівництво нових систем водопостачання відповідно обласної програми „Питна вода Закарпаття” на 2006-2020 та комплексної програми „Першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою, централізованим водопостачанням”;
- розробка „Схеми розвитку систем водопостачання та каналізації області”;
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства.

Орієнтовний обсяг фінансового забезпечення необхідного для впровадження заходів обласної програм „Питна вода Закарпаття” на 2006 – 2020 та комплексної програми „Першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою, централізованим водопостачанням” – 515,00 млн. грн.

Витяг з обласної програми "Питна вода Закарпаття" на 2006-2020 роки

№ п/п.	Перелік заходів програми	Орієнтовна вартість, тис. грн.
	м. Ужгород, всього, в т.ч.:	47861,00
1	Напірний каналізаційний колектор від КНС-6 до КОС	2140,00
2	Реконструкція напірного колектора від КНС 4 до КОС	560,00
3	Реконструкція КОС міста з доведенням потужності до 75 тис. м ³ /добу	40000,00
4	Реконструкція КНС 4	591,00
5	Захист водоносного горизонту підземного водозабору "Минай" – влаштування каналізації в мікрорайоні "Дравці"	1500,00
6	Захист водоносного горизонту підземного водозабору "Доманинці" – влаштування каналізації в мікрорайоні "Доманинці"	1600,00
7	Захист водоносного горизонту підземного водозабору "Червениця" – влаштування каналізації в мікрорайоні "Червениця"	510,00
8	Розвиток підземного водозабору "Горяни" з поступовим відходом від поверхневого забору комплексу НФС	960,00
	Ужгородський район, всього, в т.ч.:	6315,00
9	Проведення капітального ремонту та реконструкції КНС в с. Рогівка	630,00
10	Завершення другої черги проведення робіт по каналізуванню мереж, с. Минай	320,00
11	Автономне водозабезпечення мешканців сіл Коритняни, Кінчеш, Часловці. Модернізація та будівництво насосних станцій	350,00
12	Будівництво очисних споруд на території житлового масиву Коритняни–Радіоцентр	600,00
13	Реконструкція каналізаційно-насосної станції Коритняни–Радіоцентр	95,00
14	Будівництво очисних споруд для забезпечення водовідведення сіл Коритняни, Кінчеш, Часловці	410,00
15	Будівництво очисних споруд на території житлового масиву Коритняни–Радіоцентр	600,00
16	Реконструкція КНС на території житлового масиву Коритняни–Радіоцентр	95,00
17	Будівництво очисних споруд для забезпечення водовідведення сіл Коритняни, Кінчеш, Часловці	500,00
18	Реконструкція системи водопостачання смт Середнє (20 км) та реконструкція очисних споруд	410,00
19	Реконструкція системи водопостачання с. Оноківці вул. Проектна	250,00
20	Будівництво водозабору для забезпечення мешканців с. Оноківці якісною питною водою, мкр-н Південний	260,00
21	Прокладка водопровідних та каналізаційних мереж мкр-н Південний, с. Оноківці (2,08 км)	320,00
22	Прокладка каналізаційних мереж в населених пунктах Кибляри (1,06 км), Лінці (1,02 км), Соломоново (1,4 км)	195,00
23	Будівництво біоінженерних споруд в населених с. В. Добронь, с. М. Добронь, с. Соломоново	1280,00
	м. Мукачеве, всього, в т.ч.:	103338,00
24	Поліпшення стану зон санітарної охорони водозаборів "Чинадієве", "Кольчино", "Центральний"	758,00
25	Будівництво мереж каналізації по місту	7180,00
26	Проведення робіт з реконструкції мереж водопостачання	8000,00
27	Розвиток водозабору "Чинадієве"	42000,00
28	Будівництво станції знезалізнення на водозаборі по вул. Чернишевського	4500,00

№ п/п.	Перелік заходів програми	Орієнтовна вартість, тис. грн.
29	Реконструкція насосних станцій II-го та III-го підйомів з заміною насосного обладнання на автоматичні установки	2000,00
30	Влаштування на мережах міста повітряних клапанів та регуляторів тиску згідно рекомендацій ООО "Екополімер" м. Київ	2600,00
31	Технічне переоснащення хлораторних згідно рекомендації державного науково-дослідного інституту "Еластик"	2300,00
32	Реконструкція КОС	20000,00
33	Розвиток систем водопровідних мереж	12000,00
34	Втілення в життя програми "Лічильник"	2000,00
	Мукачівський район, всього, в т.ч.:	39100,00
35	Будівництво водопроводу в с. Дерцен, Мукачівського району (розпочато будівництво в 2005 р.)	2600,00
36	Будівництво водопроводу в с. Павшино (розпочато будівництво в 2005 р.)	5000,00
37	Будівництво Пістрялівського сільського групового водопроводу з водозабором (Верхній Коропець)	1500,00
38	Будівництво очисних споруд в: смт Чинадієве, смт Кольчино, с. В.Лучки, с. Нове Давидково, с. Старе Давидково	25000,00
39	Буріння пошуково-розвідувальних свердловин для водопостачання населених пунктів	4500,00
40	Будівництво водопроводу в с. Форнош	500,00
	Хустський район, всього, в т.ч.:	8640,00
41	Реконструкція водопровідної мережі в смт Вишково, вул. Гірників	200,0
42	Будівництво водозабору, смт Вишково	500,00
43	Реконструкція водовідведення та очисних споруд в смт Вишково	2200,00
44	Будівництво водопроводу в смт Вишково	840,0
45	Реконструкція очисних споруд в с. Шаян	900,00
46	Водопостачання, водовідведення, очисні споруди, влаштування водозабору в с. Данилово	1000,00
47	Водопостачання, водовідведення, очисні споруди, влаштування водозабору в с. Рокосово	1000,00
48	Водопостачання, водовідведення, очисні споруди, влаштування водозабору в с. Іза	1000,00
49	Водопостачання, водовідведення, очисні споруди, влаштування водозабору в с. Сокирниця	1000,00
	м. Хуст, всього, в т.ч.:	220140,00
50	Реконструкція водогону по вул. І.Франка, вул. Перемоги, Патакі-Терешкова, Партизанській, Чкалова, Проектній, З.Космодем'янської, Гвардійська-Островського,	1027,00
51	Будівництво НС III-го підйому по вул. Чапаєва	80,00
52	Будівництво ПКНС по вул. Керамічній	20000,00
53	Реконструкція водогону по вул. Суворова, вул. Логойдових, вул. Комсомольській, Шутка-Тичини	60,00
54	Запроектувати і побудувати магістральні водопроводи та провести каналізацію з відповідними насосними станціями району вул. Грушевського	100000,00
55	Запроектувати і побудувати магістральні водопроводи та провести каналізацію з відповідними насосними станціями району вул. Чернишевського-Вовчка	100000,00

№ п/п.	Перелік заходів програми	Орієнтовна вартість, тис. грн.
	<i>Берегівський район, всього, в т.ч.:</i>	7900,00
56	Реконструкція водоканалізаційної мережі в с. Велика Бакта	900,00
57	Реконструкція водоканалізаційної мережі в смт Батьово	1200,00
58	Будівництво водопровідної мережі в с. Гать	700,00
59	Будівництво водопровідної мережі в с. Астей	550,00
60	Будівництво водопровідної мережі в с. Горонглаб	550,00
61	Будівництво водопровідної мережі в с. Косонь	750,00
62	Будівництво водопровідної мережі в с. Четфалва	450,00
63	Будівництво водопровідної мережі в с. Бадалово	650,00
64	Будівництво водопровідної мережі в с. Липово, с. Попово	1200,00
65	Будівництво водопровідної мережі в с. Береги	950,00
	<i>м. Берегово, всього, в т.ч.:</i>	6330,50
66	Реконструкція водогону I. першого підйому Геча-Мала Гора	2200,00
67	Реконструкція КОС	900,00
68	Реконструкція водогону Мала Гора	1600,00
69	Друга черга водопровідно-очисних споруд	260,00
70	Станція деманганзації та реконструкція станції знезалізнення води	1370,50
	<i>Перечинський район, всього, в т.ч.:</i>	9883,70
71	м. Перечин, реконструкція водозабірних споруд	4603,00
72	м. Перечин, реконструкція КНС №1, №2	780,70
73	с. Дубриничі, реконструкція системи водовідведення	4500,00
	<i>Воловецький район, всього, в т.ч.:</i>	5019,00
74	Реконструкція водозабірних та водоочисних споруд в смт Воловець	2500,00
75	Заміна водопровідної мережі (2,0 км), смт Воловець	178,00
76	Реконструкція КОС смт Воловець	635,00
77	Реконструкція водозабірних та водоочисних споруд в смт Жденієво	135,00
78	Заміна водопровідної мережі (2,0 км), смт Жденієво	178,00
79	Будівництво каналізації смт Жденієво(3 км)	405,00
80	Реконструкція водозабірних та водоочисних споруд в с. Н.Ворота (Q=480 м ³ /добу)	135,00
81	Заміна водопровідної мережі (2,0 км), с. Н.Ворота (2,0 км)	178,00
82	Будівництво мережі каналізації с. Н.Ворота (4 км)	675,00
	<i>Іршавський район, всього, в т.ч.:</i>	4248,00
83	Заміна системи водовідводу в м. Іршаві	270,00
84	Будівництво станції знезалізнення в м. Іршаві	220,00
85	Реконструкція ВНС із заміною хлораторної установки	70,00
86	Будівництво відомчої лабораторії аналізу води	60,00
87	Виконання ремонту блоків ємностей та пісколовок очисних споруд	48,00
88	Будівництво та реконструкція водопроводів в с. Білки	650,00
89	Будівництво та реконструкція водопроводів в с. Ільниця	730,00
90	Будівництво та реконструкція водопроводів в с. Арданово	800,00
91	Будівництво та реконструкція водопроводів в с. Довге	730,00
92	Будівництво та реконструкція водопроводів в с. Кушниця	670,00

№ п/п.	Перелік заходів програми	Орієнтовна вартість, тис. грн.
	Великобerezнянський район, всього, в т.ч.:	5900,00
93	Капітальний ремонт очисних споруд	1700,00
94	Реконструкція поверхневого водозабору урочища "Термачув"	600,00
95	Модернізація і переобладнання водозабору с. Забрідь	3600,00
96	Реконструкція централізованих систем водопостачання та водовідведення (заміна труб)	7700,00
	Свалявський район, всього, в т.ч.:	10622,90
97	Реконструкція водопровідної мережі по вул. Визволення, м. Свалява	7700
98	Каналізаційна мережа по вул. Л.Українки та З.Космодем'янської, м. Свалява	287,70
99	Каналізаційна мережа по вул. Мукачівській, Корятовича, м. Свалява	314,20
100	Водопровідні мережі по вул. Б.Хмельницького, Тацяя, м. Свалява	2510
101	Продовження будівництва водозабору м. Свалява, с. Сасівка (поч. будівництва – 1994 р., готовність об'єкту – 45%, виконано робіт -7 млн. грн.)*	9000,00
	Рахівський район, всього, в т.ч.:	15996,00
102	м. Рахів, модернізація і реконструкція водозабору та водопровідних мереж	500,00
103	м. Рахів, будівництво нових водопровідних мереж	1000,00
104	смт Кобилецька Поляна, реконструкція КНС	1600,00
105	смт Кобилецька Поляна, модернізація і реконструкція та водопровідних мереж	300,00
106	смт В.Бичків, реконструкція та розширення водозабірних споруд 3000 м ³ /добу	2000,00
107	смт В.Бичків, будівництво нових водопровідних мереж (10 км)	800,00
108	смт В.Бичків, будівництво очисних споруд потужністю 2500 м ³ /добу	3000,00
109	смт Ясіня, відновлення КНС, КОС	500,00
110	смт Ясіня, завершення будівництва очисних споруд та відновлення КНС	2500,00
111	смт Ясіня, відновлення каналізаційних мереж	500,00
112	смт Ясіня, будівництво водозабірних споруд потужністю 3000 м ³ /добу	2800,00
113	смт Ясіня, будівництво нових водопровідних мереж (5 км)	500,00
	Виноградівський район, всього, в т.ч.:	11770,20
114	Заміна та переключення до нових водопровідних мереж по вул. Корятовича, Шкільна, З. Космодем'янської, Лучкая, Копанська, Шевченка-Миру-Чкалова у м. Виноградів	64,20
115	Закольцовки водогонів по вул. Шевченка-Миру-Чкалова, Ардовецька-Гички, І.Франка-М. Польова	360,00
116	Будівництво водопровідних мереж в р-нах: вул. Ардовецька, Лейзмана, в р-ні п-ства "Сандерс"	245,00
117	Завершення реконструкції КОС	6000,00
118	Каналізування по вул. Чкалова, Ардовецька, Персикова, м. Польова,	660,00
119	Реконструкція водогону І-ї черги	1100,00
120	Реконструкція водогону напірного колектору	2600,00
121	Придбання насосних агрегатів	360,00
122	Заміна обладнання на КНС	227,00
123	Завершення реконструкції водопроводу ІІ-ї черги з переходом на поліетиленові труби	150,00

№ п/п.	Перелік заходів програми	Орієнтовна вартість, тис. грн.
	Тячівський район, всього, в т.ч.:	5826,00
124	Будівництво очисних споруд в смт Дубове	1800,00
125	Водопровідна мережа смт Дубове, заміна труб	400,00
126	Реконструкція очисних споруд в смт Солотвино	1500,00
127	Реконструкція водогону по вул. Комсомольській, м. Тячів	214,00
128	Реконструкція діючих очисних споруд в м. Тячів	930,00
129	Реконструкція станції першого підйому діючого водопроводу в м. Тячів	982,00
	м. Чоп всього, в т.ч.:	1492,50
130	Реконструкція водопровідних вуличних мереж житлового кварталу в межах вулиць Кірова, Гоголя, Туряниці і Миру в м. Чоп	981,42
131	Реконструкція незавершеного будівництва водозабору підземних вод потужністю 600 м³/добу в м. Чоп	511,10
132	Реконструкція КНС (4 шт.)	500,00
133	Реконструкція підземних вод на ст. Чоп	600,00
	Міжгірський район, в т.ч.:	3404,00
134	Реконструкція систем водопостачання, смт Міжгір'я	250,00
135	Проектування та будівництво каналізаційних очисних споруд смт Міжгір'я	3150,00
	Всього:	513786,80

Санітарна очистка

Проблема знешкодження ТБО актуальна для всієї області, тому необхідна розробка регіональних схем санітарної очистки із опрацюванням варіантів дальнього транспортування, будівництва сміттесортувальних станцій, використання великовантажного транспорту. Будівництво регіональних підприємств промислової переробки і знешкодження відходів на базі сучасної технології зменшить шкідливий вплив на навколишнє середовище.

Керуючись ст. 21 Закону України „Про відходи”, питання щодо розміщення на своїй території об’єктів поводження з відходами, створення полігонів для поховання відходів, ліквідація неконтрольованих та несанкціонованих звалищ, тощо, вирішуються органами місцевого самоврядування.

Нормативне сумарне накопичення ТПВ по області складає 377 тис. т/рік.

Для вирішення питання необхідно в межах регіону побудувати 4 сміттєпереробні підприємства (м. Ужгород, м. Мукачеве, м. Хуст, м. Рахів) по 100 тис. тон/рік кожне з урахуванням радіусу обслуговування. Вибір ділянок під розміщення об’єктів доцільно робити в межах існуючих звалищ (на відпрацьованій та рекультивованій території). Санітарне очищення території області проводити через систему сміттесортувальних станцій, що повинні розташовуватись в промислових зонах з урахуванням СЗЗ – 100 м в кожному адміністративному районі та містах обласного підпорядкування (як приклад – сміттесортувальна станція „Виноградів”).

Дані рішення необхідно покласти в основу виконання профільної схеми, як окремої роботи, – „Схеми санітарного очищення території Закарпатської області”.

Необхідно також відновити роботу системи ветсанутильзаводів (переробка відходів тваринництва).

Санітарне очищення сільських населених пунктів передбачається централізовано з урахуванням роздільного збору та наступного вивезення на сміттєпереробні підприємства. Залишки об’ємів відходів підлягають захороненню в межах існуючих сільських звалищ.

Ефективне вирішення усього комплексу питань пов’язаних з ліквідацією чи обмеженням негативного впливу відходів на довкілля та здоров’я людини можливе на основі заходів, передбачених загальнодержавною та регіональними програмами щодо поводження з токсичними та побутовими відходами, де першочерговими заходами є:

- впровадження регіональної системи збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації відходів як вторинної сировини;
- припинення викидів ресурсоцінних відходів у навколишнє природне середовище, забезпечення максимальної утилізації відходів, будівництво об’єктів та установок поводження з відходами (в т.ч. небезпечними);
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, забезпечення в кожному населеному пункті області екологічно безпечного видалення побутових відходів.

Енергопостачання

Електропостачання

Для оптимізації систем електропостачання необхідно проводити заходи по удосконаленню й оптимізації системи обліку та контролю електроспоживання, заходи по удосконаленню систем автоматизації, телемеханізації та засобів диспетчерсько-технологічного управління.

В газифікованих районах для електропостачання споживачів пропонується встановлювати когенераційні установки, які дають можливість при генерації електроенергії паралельно отримувати і тепло.

Для забезпечення надійного електропостачання споживачів області та покриття на розрахунковий строк зростаючих навантажень в окремих вузлах необхідно виконати нове будівництво електропідстанцій та ліній електропередач:

1. Встановити додатковий АТ 220/110 кВ потужністю 400 МВА на ПС-400 кВ «Мукачеве».
2. Завершити будівництво ПС 110/10 кВ «Ужгород-6» (2×10 МВА) та відгалуження від ПЛ-110 кВ «Ужгород-1 – Перечин» та «Ужгород-5 – Ужгород-8» до неї.
3. Завершити будівництво та ввести в експлуатацію ПЛ-110 кВ «Мукачеве – Мукачеве-2».
4. Перевести на номінальну напругу 110 кВ ПС «Ужгород-7» (2×25 МВА) з виконанням заходів на неї ПЛ-110 кВ міського кільця на ділянці «Ужгород-8 – Ужгород-6».
5. Перевести на номінальну напругу 110 кВ існуючу ПС 35/10 кВ «Ясіня» (2×6,3 МВА). Для приєднання ПС до мереж необхідно закінчити будівництво ПЛ-110 кВ «Рахів – Ясіня» та підключити на номінальну напругу 110 кВ ПЛ «Ясеня – Ворохта».
6. Провести реконструкцію ПЛ-110 кВ «Воловець – Майдан – Міжгір'я – Теремле-Рікська ГЕС» із заміною проводу на провід більшого перерізу.
7. Провести реконструкцію ПЛ-110 кВ „ Хуст-1 – Рокосово – Іршава-1 – Мукачеве-400” із заміною проводу на провід більшого перерізу.

Орієнтовна вартість невідкладних заходів з електропостачання складає близько 150,0 млн. грн.

Теплопостачання

Через наявність в області значного за обсягом і сталого енергоспоживання при невисоких темпах технічного переоснащення застарілих технологій, проблема енергозбереження перетворилась в одну з найважливіших проблем раціонального використання природних ресурсів, скорочення шкідливих викидів в атмосферу та ефективного раціонального використання теплової енергії. Враховуючи структуру споживання енергоносіїв в області основний акцент ефективного використання енергоносіїв спрямовуватиметься в комунально-побутову сферу

24 квітня 2009 року за №841 рішенням обласної ради затверджена Програма енергоефективності та енергозбереження Закарпатської області на 2009-2013 роки. За аналізом матеріалів Програми, метою та основними напрямками її впровадження визначено:

- формування і реалізація програм модернізації системи тепlopостачання, побудованих на економічному обґрунтуванні, на рівні міст, районів, області;
- напрацювання нових технологічних схем і технічних рішень на пілотних об'єктах з подальшим впровадженням досвіду на аналогічних комунальних підприємствах регіону;
- створення оптимальних систем моніторингу і енергоаудиту об'єктів теплоенергетики;
- встановлення оптимального співвідношення помірної централізації, децентралізації, або автономності тепlopостачання з урахуванням зниження екологічного навантаження на навколишнє середовище;
- комплекс робіт по впровадженню нових енергозберігаючих технологій модернізації обладнання котельних установок, основних елементів (оптимізація конвективної частини котлоагрегатів, пальники нових конструкцій (струминно-нішеві та ін.), або заміні котлів застарілих конструкцій з підвищенням ККД, впровадження котлоагрегатів з одночасним використанням декількох видів енергоносіїв);
- впровадження енергозберігаючих заходів на діючому обладнанні;
- використання систем контролю хімічного та механічного недопалу палива;
- утилізація теплоти викидів димових газів;
- впровадження новітніх технологій (когенераційних установок, теплових насосів, індивідуальних теплових пунктів);
- використання надлишкової електроенергії в нічний час за пільговим тарифом для нагріву теплоносія і акумуляування теплоти;
- введення в енергобаланс місцевих видів палива, в тому числі шляхом їх піролізу, нетрадиційних видів палива та енергії, вторинного скидного енергопотенціалу, низькокалорійного і композиційного палива (водовугільних емульсій, тощо);
- максимально можливий розвиток джерел теплової енергії, в т.ч. окремих котельних на альтернативних до газу видах палива, з одночасним забезпеченням резервного тепlopостачання від діючих комунальних котелень на газовому паливі для збільшення надійності тепlopостачання;
- використання сучасних приладів обліку теплоенергії по етапах її трансформування, систем контролю за станом теплових мереж, контролю, управління і автоматизації теплогенеруючих об'єктів;
- забезпечення систематичного моніторингу для проведення наладки гідравлічного режиму теплових мереж;
- послідовний перехід тепломереж на використання сучасних матеріалів і технологій прокладання (попередньо ізольовані труби);
- впровадження прогресивних архітектурно-конструктивних рішень, поліпшення теплозахисних властивостей огорожувальних конструкцій будівель, термореновація будівель.

Орієнтовна вартість заходів, спрямованих на реалізацію рекомендацій Програми склала 217,94 млн. грн.

Газопостачання

У контексті загальнодержавних інтересів, вирішення та удосконалення питань газозабезпечення області, потребують розгляду, вивчення і реалізації такі заходи:

- інвентаризація існуючої внутрішньо-обласної газотранспортної системи;
- коригування схем газопостачання області, населених пунктів в напрямках оптимізації експлуатації існуючої газотранспортної системи після проведення структурної перебудови підприємств, спрямованої на зниження матеріало- та енергоємності виробництва;
- подальше використання фізично застарілих трубопроводів систем газопостачання, що підлягають демонтажу, змінюючи їх галузеву належність;
- модернізація газових мереж та існуючого обладнання, заміна режимів його роботи;
- подальший розвиток газотранспортної системи у напрямках, визначених реальним фінансуванням і техніко-економічними обґрунтуваннями;
- оптимізація розвитку системи магістральних трубопроводів через проведення гідравлічних розрахунків з урахуванням затверджених планів розвитку населених пунктів, визначення пріоритетних існуючих і намічених споживачів;
- впровадження інтегрованої системи автоматизованого контролю на всіх рівнях споживання;
- будівництво нових об'єктів магістральних трубопроводів, оптимізація розвитку системи міжселищних та розподільчих газопроводів населених пунктів області з урахуванням 100% завантаження існуючих ГРС, будівництво ГГРП, ГРП, ШРП;
- впровадження одноступеневої системи газопостачання з комбінованими будинковими регуляторами тиску (КБРТ) із застосуванням сучасних матеріалів та технологій будівництва;
- подальший розвиток обсягів пошукових робіт газонафтових родовищ із оптимізацією графіку їх введення в експлуатацію і використання, через залучення сучасних технологій, у т.ч. очистки газу від домішок для підживлення внутрішньо-обласних газотранспортних мереж;
- максимальне приближення підприємств-споживачів природного газу безпосередньо в райони його видобутку;
- пошуки способів і можливості переробки газу в хімічну продукцію, необхідну для потреб області і країни в цілому;
- сприяння розвитку і модернізації газотранспортної системи в технологічному обслуговуванні до рівня стандартів ЄС.

II. РОЗРОБКА МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В РОЗРІЗІ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ ОБЛАСТІ

Для забезпечення заходів „Схеми планування території Закарпатської області” вважаємо за доцільне на протязі наступних років розробити наступну документацію:

- Спільний проект містобудівного розвитку транскордонного регіону Україна – Угорщина;
- Спільний проект містобудівного розвитку транскордонного регіону України – Румунія;
- Схеми планування території окремих адміністративних районів;
- Генеральні плани або проекти внесення змін до генеральних планів міст, селищ, сіл;
- План земельно-господарського устрою;
- Генеральні плани оздоровчо-рекреаційних територій;
- Плани зонування для міст, селищ, сіл;
- Проекти землеустрою;
- Плани червоних ліній для міст, селищ;
- Проекти встановлення меж водоохоронних зон водних об'єктів та режими їх використання;
- Проект встановлення меж прибережно-захисних смуг;
- Розробка та затвердження округів і зон санітарної охорони земель оздоровчого призначення;
- Забезпечення населених пунктів області топографічною зйомкою крупного масштабу;
- Схема планування території міжнародних транспортно-комунікаційних коридорів та зон їх впливу;
- Генеральні плани організації території, розширення існуючих і створення нових об'єктів природно-заповідного фонду області, що належить до національної екологічної мережі України;
- Містобудівне еколого-економічне обґрунтування створення захисних лісових насаджень та полезахисних смуг територій області;
- Схеми планування та режимів використання території підтоплення, карсту, зсувів;
- Для населених пунктів, віднесених:
 - до історичних – необхідно розробити історико-архітектурні опорні плани, межі історичних ареалів, зони охорони пам'яток архітектури та містобудування;
 - до курортних – необхідно розробити обґрунтування щодо віднесення природних територій до курортних, визначення округів санітарної охорони;
- Схеми санітарного очищення території Закарпатської області;
- враховуючи, що Закарпатська область є паводконебезпечним регіоном, необхідно розробити окремий спеціалізований проект «Картування зон можливого затоплення та визначення зон ризику в разі прориву гребель водосховищ на річках в басейні р. Тиса».

Берегівський район

- розробити “Схему планування території Берегівського адміністративного району” – 280,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Батьово – 160,0 тис. грн.;
- план зонування – 115,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 96,0 тис. грн.;
- виконання містобудівного еколого-економічного обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 17 тис. га *.

Великобerezнянський район

- розробити “Схему планування території Великобerezнянського адміністративного району” – 230,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Великий Березний – 190,0 тис. грн.;
- план зонування – 125,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 100,0 тис. грн.

Виноградівський район

- розробити “Схему планування території Виноградівського адміністративного району” – 360,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану м Виноградів – 280,0 тис. грн.;
- план зонування – 162,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 130,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Вилоч – 165,7 тис. грн.;
- план зонування – 99,4 тис. грн.;
- проект землеустрою – 79,5 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Королево – 205,0 тис. грн.;
- план зонування – 123,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 98,4 тис. грн.;
- виконання містобудівного еколого-економічного обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 6 тис. га *.

Воловецький район

- розробити “Схему планування території Воловецького адміністративного району” – 220,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Воловець – 172,0 тис. грн.;
- план зонування – 103,2 тис. грн.;
- проект землеустрою – 82,6 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Жденієво – 110,0 тис. грн.;
- план зонування – 70,5 тис. грн.;
- проект землеустрою – 54,4 тис. грн.

Іршавський район

- розробити “Схему планування території Іршавського адміністративного району” – 350,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану м. Іршава – 210,0 тис. грн.;
- план зонування – 126,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 100,8 тис. грн.;
- виконання містобудівного еколого-економічного обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 12 тис. га *;

Міжгірський район

- розробити “Схему планування території Міжгірського адміністративного району” – 250,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Міжгір’я – 220,0 тис. грн.;
- план зонування – 132,0 тис. грн.;

Мукачівський район

- розробити “Схему планування території Мукачівського адміністративного району” – 380,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Кольчино – 170,0 тис. грн.;
- план зонування – 110,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 88,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Чинадієве – 185,0 тис. грн.;
- план зонування – 121,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 96,8 тис. грн.;
- виконання містобудівного еколого-економічного обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 12 тис. га*

Перечинський район

- розробити “Схему планування території Перечинського адміністративного району” – 240,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану м. Перечин – 185 тис. грн.;
- план зонування – 120,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 96,0 тис. грн.;

Рахівський район

- розробити “Схему планування території Рахівського адміністративного району” – 375,0 тис. грн.;
- м. Рахів – генеральний план розроблений;
- план зонування – 100,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 87,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Великий Бичків – 192,0 тис. грн.;
- план зонування – 115,2 тис. грн.;
- проект землеустрою – 92,2 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Кобилецька Поляна – 171,0 тис. грн.;
- план зонування – 102,6 тис. грн.;
- проект землеустрою – 82,1 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Ясіня – 195,1 тис. грн.;
- план зонування – 117,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 93,6 тис. грн.

Свалявський район

- розробити “Схему планування території Свалявського адміністративного району” – 265,0 тис. грн.;
- генеральний план м. Свалява розроблявся;
- план зонування – 115,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 92,0 тис. грн.

Тячівський район

- розробити “Схему планування території Тячівського адміністративного району” – 390,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану м. Тячів – 212,0 тис. грн.;
- план зонування – 127,2 тис. грн.;
- проект землеустрою – 101,8 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Буштино – 208,0 тис. грн.;
- план зонування – 124,8 тис. грн.;

- проект землеустрою – 99,8 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Дубове – 221,0 тис. грн.;
- план зонування – 127,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 102,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Солотвино – 220,0 тис. грн.;
- план зонування – 125,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 105,6 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Тересва – 201,0 тис. грн.;
- план зонування – 120,6 тис. грн.;
- проект землеустрою – 96,5 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Усть-Чорна – 120,0 тис. грн.;
- план зонування – 75,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 60,0 тис. грн.

Ужгородський район

- розробити “Схему планування території Ужгородського адміністративного району” – 250,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Середнє – 170,0 тис. грн.;
- план зонування – 110,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 88,0 тис. грн.;
- виконання містобудівного еколого-економічного обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 13 тис. га *.

Хустський район

- розробити “Схему планування території Хустського адміністративного району” – 350,0 тис. грн.;
- виконати проект внесення змін до генерального плану смт Вишково – 215,0 тис. грн.;
- план зонування – 121,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 96,8 тис. грн.;
- виконати містобудівне еколого-економічне обґрунтування створення лісових насаджень орієнтовно на площі 9,4 тис. га *.

м. Ужгород – розробляється коригування генерального плану.

- план зонування – 420,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 336,0 тис. грн.

м. Берегове – генеральний план розроблений.

- план зонування – 210,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 168,0 тис. грн.

м. Мукачеве – розробляється коригування генерального плану.

- план зонування – 360,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 288,0 тис. грн.

м. Хуст – розробляється коригування генерального плану.

- план зонування – 192,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 153,6 тис. грн.

м. Чоп

- виконати проект внесення змін до генерального плану – 190,0 тис. грн.;
- план зонування – 114,0 тис. грн.;
- проект землеустрою – 91,2 тис. грн.

* – з урахуванням Державної Програми „Ліси України” та Наказом ДКЛГ України № 371 від 29.12.08 р. Вишукування площ для перспективного формування лісів проводиться з урахуванням форми 6-зем адміністративних районів - земель непридатних для сільськогосподарського використання

Примітка: Згідно Закону України „Про регулювання містобудівної діяльності” від 17.02.2011 р. містобудівна документація розробляється на паперових і електронних носіях на оновленій картографічній основі в цифровій формі. Вартість розробки містобудівної документації на електронних носіях визначається організацією-розробником даної роботи.

Перелік містобудівної документації щодо інженерної підготовки та захисту територій області по реалізації „Схеми...”

№№ п/п.	Найменування районів, міст	Всього, тис. грн.	Примітки
1.	Берегівський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
2.	Великобerezнянський р-н	1400,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, селів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
3.	Виноградівський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
4.	Воловецький р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, селів, ерозії.
5.	Іршавський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
6.	Міжгірський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, селів, ерозії.
7.	Мукачівський р-н	1100,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
8.	Перечинський р-н	1100,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
9.	Рахівський р-н	1000,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, селів, ерозії.
10.	Свалявський р-н	1000,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії.
11.	Тячівський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, селів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
12.	Ужгородський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.

№№ п/п.	Найменування районів, міст	Всього, тис. грн.	Примітки
13.	Хустський р-н	1200,0	Розробити схеми захисту територій області від: паводків, підтоплення, затоплення, зсувів, ерозії, та по реконструкції осушувальних систем.
	Всього по районах	15200,0	
14.	м. Ужгород	800,0	Виконувати протипаводкові заходи згідно розробленої схеми (ВАТ «УКРВОДПРОЕКТ», 2001р.); та розробити заходи по захисту територій міста від ерозії і благоустрій р. Уж (берегоукріплення, розчистка р. Уж).
15.	м. Берегове	400,0	Розробити схеми захисту територій міста від: паводків, підтоплення і затоплення, ерозії.
16.	м. Мукачеве	600,0	Розробити схеми захисту територій міста від: підтоплення і затоплення, зсувів, ерозії.
17.	м. Хуст	400,0	Розробити схеми захисту територій міста від: підтоплення і затоплення, зсувів, ерозії.
18.	м. Чоп	400,0	Розробити схеми захисту територій міста від: паводків, зсувів, ерозії. Розробити схеми захисту територій міста від: підтоплення і затоплення, паводків, зсувів, ерозії. затоплення, паводків, зсувів, ерозії затоплення, зсувів, ерозії.
	Всього по області	17800,0	

Примітка: ≈ 200 тис. грн.. – вартість одного показника;

Основні заходи з реалізації рішень Схеми планування території Закарпатської області
та орієнтовні вартості проектних робіт

№ пп.	Найменування науково-проектних робіт	Адміністративна одиниця, населений пункт	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Замовник (відповідальна установа)
1.	Схема планування території району	Берегівський район	280,0	Районна держадміністрація
2.	Схема планування території району	Великоберезнянський район	230,0	Районна держадміністрація
3.	Схема планування території району	Виноградівський район	360,0	Районна держадміністрація
4.	Схема планування території району	Воловецький район	220,0	Районна держадміністрація
5.	Схема планування території району	Іршавський район	350,0	Районна держадміністрація
6.	Схема планування території району	Міжгірський район	250,0	Районна держадміністрація
7.	Схема планування території району	Мукачівський район	380,0	Районна держадміністрація
8.	Схема планування території району	Перечинський район	240,0	Районна держадміністрація
9.	Схема планування території району	Рахівський район	375,0	Районна держадміністрація
10.	Схема планування території району	Свалявський район	265,0	Районна держадміністрація
11.	Схема планування території району	Тячівський район	390,0	Районна держадміністрація
12.	Схема планування території району	Ужгородський район	250,0	Районна держадміністрація
13.	Схема планування території району	Хустський район	350,0	Районна держадміністрація
14.	Проект внесення змін до генерального	смт Батьово	160,0	Селищна рада

№ пп.	Найменування науково-проектних робіт	Адміністративна одиниця, населений пункт	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Замовник (відповідальна установа)
	плану			
	План зонування		115,0	
	Проект землеустрою		96,0	
15.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Великий Березний	190,0	Селищна рада
	План зонування		125,0	
	Проект землеустрою		100,0	
16.	Проект внесення змін до генерального плану міста	м. Виноградів	280,0	Виконавчий комітет міської ради
	План зонування		162,0	
	Проект землеустрою		130,0	
17.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Вилोक	165,7	Селищна рада
	План зонування		99,4	
	Проект землеустрою		79,5	
18.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Королево	205,0	Селищна рада
	План зонування		123,0	
	Проект землеустрою		98,4	
19.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Воловець	172,0	Селищна рада
	План зонування		103,2	
	Проект землеустрою		82,6	
20.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Жденієво	110,0	Селищна рада
	План зонування		70,5	
	Проект землеустрою		54,4	

№ пп.	Найменування науково-проектних робіт	Адміністративна одиниця, населений пункт	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Замовник (відповідальна установа)
21.	Проект внесення змін до генерального плану міста	м. Іршава	210,0	Виконавчий комітет міської ради
	План зонування		126,0	
	Проект землеустрою		100,8	
22.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Міжгір'я	220,0	Селищна рада
	План зонування		132,0	
	Проект землеустрою		105,6	
23.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Кольчино	170,0	Селищна рада
	План зонування		110,0	
	Проект землеустрою		88,0	
24.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Чинадієве	185,0	Селищна рада
	План зонування		121,0	
	Проект землеустрою		96,8	
25.	Проект внесення змін до генерального плану міста	м. Перечин	185,0	Виконавчий комітет міської ради
	План зонування		120,0	
	Проект землеустрою		96,0	
26.	План зонування	м. Рахів	100,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		87,0	
27.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Великий Бичків	192,0	Селищна рада
	План зонування		115,2	
	Проект землеустрою		92,2	

№ пп.	Найменування науково-проектних робіт	Адміністративна одиниця, населений пункт	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Замовник (відповідальна установа)
28.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Кобилецька Поляна	171,0	Селищна рада
	План зонування		102,6	
	Проект землеустрою		82,1	
29.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Ясіня	195,1	Селищна рада
	План зонування		117,0	
	Проект землеустрою		93,6	
30.	План зонування	м. Свалява	115,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		92,0	
31.	Проект внесення змін до генерального плану міста	м. Тячів	212,0	Виконавчий комітет міської ради
	План зонування		127,2	
	Проект землеустрою		101,8	
32.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Буштино	208,0	Селищна рада
	План зонування		124,8	
	Проект землеустрою		99,8	
33.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Дубове	221,0	Селищна рада
	План зонування		127,0	
	Проект землеустрою		102,0	
34.	Проект внесення змін до генерального плану	смт Солотвино	220,0	Селищна рада
	План зонування		125,0	
	Проект землеустрою		105,6	

№ пп.	Найменування науково-проектних робіт	Адміністративна одиниця, населений пункт	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Замовник (відповідальна установа)
35	Проект внесення змін до генерального плану	смт Тересва	201,0	Селищна рада
	План зонування		120,6	
	Проект землеустрою		96,5	
36	Проект внесення змін до генерального плану	смт Усть Чорна	120,0	Селищна рада
	План зонування		75,0	
	Проект землеустрою		60,0	
37	Проект внесення змін до генерального плану	смт Середнє	170	Селищна рада
	План зонування		110,0	
	Проект землеустрою		88,0	
38	Проект внесення змін до генерального плану	смт Вишково	215,0	Селищна рада
	План зонування		121,0	
	Проект землеустрою		96,8	
39	План зонування	м. Ужгород	420,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		336,0	
40	План зонування	м. Берегове	210,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		168,0	
41	План зонування	м. Мукачеве	360,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		288,0	
42	План зонування	м. Хуст	192,0	Виконавчий комітет міської ради
	Проект землеустрою		153,6	
43	Проект внесення змін до генерального плану міста	м. Чоп	190,0	Виконавчий комітет міської ради
	План зонування		114,0	
	Проект землеустрою		91,2	

Перелік населених пунктів, віднесених до курортних

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. №1391 „Про внесення змін до переліку населених пунктів віднесених до курортних” в Закарпатській області 6 населених пунктів віднесені до курортних.

Даною Постановою визначався перелік населених пунктів, віднесених до курортних, як доповнення до Закону України „Про плану за землю”, її метою було врахування статусу населеного пункту щодо врахування підвищеної цінності земель населених пунктів і оцінити землі для цілей оподаткування та інших земельних відносин.

Згідно проектних пропозиції „Схеми планування території Закарпатської області” розвиток оздоровчої галузі передбачений на території Тячівського району (район смт Солотвино), Мукачівського району (с. Синяк) та Хустського району (с. Вишково).

Для реалізації господарської діяльності даних курортів необхідно провести процедуру віднесення цих природних територій до курортних згідно Закону України „Про курорти”.

5 жовтня 2000 року прийнятий Закон України „Про курорти”, де вказана законодавча процедура щодо віднесення природних територій до курортних. У законі визначено, що місцеві органи самоврядування повинні забезпечити розробку проекту обґрунтування віднесення природних територій до курортних. У даний час такого статусу ні один населений пункт, з включених в перелік постанови КМУ №1391, не має.

Орієнтовні вартості обґрунтування необхідності оголошення природних територій курортними та визначення округів санітарної охорони наведені нижче в таблиці.

Вартість науково-проектних робіт, тис. грн.

№	Назва курорту	Вартість обґрунтування	Округи санітарної охорони
1	с. Сойми	160,0	140,0
2	сmt Чинадієве	140,0	120,0
3	с. Кваси	200,0	170,0
4	с. Поляна	210,0	180,0
5	с. Голубине	160,0	140,0
6	с. Шаян	200,0	170,0
7	сmt Солотвино	150,0	130,0
8	с. Синяк	165,0	145,0
9	сmt Вишково	140,0	110,0

Примітка: при встановленні меж оздоровчих зон, на які буде розроблятися проектна документація, приведена вартість її розробки буде уточнюватися

Історичні населені пункти Закарпатської області

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року №318 “Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць”, а також постанови Кабінету Міністрів України від 3 липня 2006 року №909 п.2 визначена необхідність розробки науково-проектної документації для визначення, використання і збереження історичного ареалу міст, селищ та сіл занесених до Списку історичних населених пунктів.

Список історичних населених місць по Закарпатській області затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року №878 наведений нижче.

Згідно діючою нормативною документацією розробляється два види науково-проектної документації:

1. “Історико-архітектурний опорний план, межі історичних ареалів населених місць”;
2. “Зони охорони пам’яток архітектури та містобудування”.

Нижче в таблиці наводяться орієнтовні вартості вищевказаних робіт.

Орієнтовна вартість науково-проектних робіт (тис. грн.)

№	Назва історичного населеного пункту	Види науково-проектних робіт	
		Історико-архітектурний план, межі історичних ареалів	Зона охорони пам’яток архітектури та містобудування
1	м. Ужгород	400,0	200,0
2	м. Берегове	200,0	100,0
3.	смт Буштино	100,0	70,0
4.	смт Великий Березний	120,0	75,0
5.	смт Вилок	140,0	80,0
6.	м. Виноградів	210,0	120,0
7.	смт Воловець	110,0	65,0
8.	м. Іршава	145,0	85,0
9.	смт Королеве	130,0	80,0
10.	смт Міжгір'я	120,0	70,0
11.	м. Мукачеве	350,0	158,0
12	смт Перечин	130,0	70,0
13	м. Рахів	150,0	80,0
14	м. Свалява	160,0	75,0
15	смт Солотвина	110,0	70,0
16	смт Тересва	90,0	60,0
17	м. Тячів	125,0	80,0
18	м. Хуст	145,0	80,0
19	смт Чинадієве	90,0	60,0